

med, hvad der skal forstaaes ved Ordet „Danst“, hvad man derunder vil have indbefattet, og jeg mener da med det ærede Medlem fra Ringløbing, at derved skal forstaaes Modersmaalets mundtlige og skriftlige Behandling, dets sproglige Bygning, og jeg vil gerne føje til: dets historiske Udvikling gennem vor Bogavl. Det er en Yndlings-tanke hos mig — jeg frygter næsten for at sætte den frem og beder derfor ærede Medlemmer om at tage skaansomt imod den og bedømme den i dens rette Begrænsning — at der ved Undervisningen i Danst maa blive medtaget Undervisning i Litteraturhistorie. Ogsaa Modersmaalet har sit store Krav til os. Er det muligt for Lærerne at bringe Børnene almindelige Forestillinger fra Dyre- og Planterigets Verden, er det ogsaa muligt at bringe dem en Oversigt over de vigtigste Forfattere, deres Hovedværker og de bestemte Udviklingsstrin i Sprogets historiske Udvikling. Jeg forbeholder mig derfor, hvis ingen anden vil det, at stille Vædringsforslag til § 4, saaledes, at der efter Ordet „Danst“ kommer til at staa „med Litteraturhistorie“, og jeg skulde ikke have noget imod, om der efter Ordet „Religion“ kom til at staa „paa Grundlag af den bibelske Historie“.

Det forekommer mig, at det ærede Medlem fra Alsens (Bernsten) i Lørdags hvalfede sit brillante Indbud paa Lærebogsundervisningen noget, idet han gjorde sig skyldig i en efter min Mening temmelig betydelig Overdrivelse. Det er muligt, at denne Undervisning i Lærebogen har været drevet paa en mindre heldig Maade, ja, jeg tror nok, det er sikkert, at den har det, men man skal derfor ikke overdrive Sagen. Naar det ærede Medlem sagde, at den daarlige Undervisning i Religion for en Del er Skyld i, at Ungdommen synes at ville vende sig fra Kristendommen, saa tror jeg, at deri ligger en ganske betydelig Overdrivelse. Se De, mine Herrer, min Anskuelse om denne Sag er den, at Menneskets aandelige Natur saavel som dets fysiske Natur fra Skaberens Haand er udstyret med en besynderlig Evne til at styde alt det fra sig, som er fremmed og fjendtligt. Hvis det ikke var Tilfældet, hvorledes skulde vi da kunne komme Livet igennem uden at blive aandeligt pestbesøgte? Saaledes have Børnene ogsaa en Evne til at styde det fra sig, som ikke er varmt og sundt og godt. Jeg er vis paa, at hvis Læreren gør sig skyldig i grove Misbrug ved denne Undervisning, saa vil de bortvejres af Børnesindets Trosthyldighed og Renhed. Jeg herten haaber eller tror, at Ungdommen vender sig fra Kristendommen. Skulde det

være Tilfældet, saa har det ganske anderledes dybtliggende og vægtige Grunde, blandt andre Grunde da ogsaa den, at man nu om Stunder ikke synes at ville unde Ungdommen No til at vende sig ind ad i sine egne Gemakker og fornemme sin egen sjælelige Hunger. — Men selv om Folketinget ikke vil modtage eller billige min Tanke om at saa Litteraturhistorie indført blandt Skolefagene, saa vil jeg dog ikke ante disse Bemærkninger for spildte, hvis de kunde føre til, at Administrationen vil tage sig en lille Smule mere af Udarbejdelsen af Lærebøgerne. De Herrer ville vide, at i den Tid, da vi ikke havde Historie og Geografi og Naturkundskab i Skolerne, skulde Lærebøgerne paa en Maade erstatte dette, idet § 23 i Forordningen af 1814 bestemmer, at de skulde indeholde et kort Begreb af Fædrelandets Historie og Geografi. Dette har ligget og tyngt paa de danske Timer, og det er godt, at det er kommet af Vejen, Modersmaalet er det, som skal plejes. Jeg ved, hvad en saadan god Lærebog har at betyde, jeg ved, hvad den gamle Højeste Lærebog har været for mig, den staar i min Erindring som et af de skønneste og mærkeligste Mindesmærker, som den første grundtvigske Skolebevægelse har sat sig i den danske Litteratur. Men dette Spor af Forordningens § 23 er kendeligt igennem hele Lærebogslitteraturen lige ned til vore Dage. Det er derfor, jeg ønsker, at der ved Udarbejdelsen af Lærebøgerne maa blive taget Hensyn til Litteraturhistorien, omtrent saaledes, som det er sket i Flors „Haandbog i den danske Litteratur“ eller i Martin Hammerichs „Danste og norske Læsestykker“. Jeg beder det høje Folketing om Undskyldning, fordi jeg har opholdt mig saa længe ved denne Materie. Vi ere et lille Folk, og vor Nationalitet er stærkt truet, vor søndre Bæg er brudt, og vort Modersmaal har længe levet for aabne Døre. Lad os da hufte paa, at der er intet, der i den Grad tjener til at værne et Folks Ejenommelighed og dermed dets Liv som dette, at Modersmaalet rører sig frit og klart og kraftigt i Børnenes og de unges Mund. Dertil kommer, at hvis vi pleje og udvikle Modersmaalet hos de unge, saa klare vi derved deres Tanker og lette dem Tilværelsen af al god menneskelig Dplysning.

Jeg kommer saa til § 9, som vedrører Lærernes Ansættelse, og jeg vil lige saa lidt som nogen af de ærede tidligere Talere fra vor Side lægge Skul paa, at det er den mørkeste Blet paa Forslaget. Jeg vil ikke her, saaledes som den ærede Minister sagde, staa op og staa mig for Bryttet og sige al-drig, for man skal aldrig sige aldrig, Men